

Příloha č. 2

Prevence školní neúspěšnosti

Charakteristika školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vážným problémem, které je charakteristické nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a stavů ke vzdělání samotnému, ke škole a rovněž k učitelům. Řešení tohoto problému si vyžaduje náročnou práci se žákem a často také se zákonnými zástupci žáka. Bývá důsledkem nevyrovnanosti ve vývoji v osobnosti žáka, v jeho výkonnosti, motivaci, rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat a přijmout účinná opatření.

Faktory školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je definována řadou faktorů, jako je osobnost dítěte, jeho zdravotní stav, rodinné a mimoškolní prostředí či výchovně vzdělávací proces ve škole. Při řešení školní neúspěšnosti je v první řadě nezbytná spolupráce uvnitř školy, tzn. mezi učitelem a žákem, školním poradenským pracovištěm, popř. dalšími odborníky mimo školu. Nezbytná je samozřejmě spolupráce s rodinou.

Jde o tyto faktory:

- osobnost dítěte (např. snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži),
- poruchy chování, PAS,
- zdravotní problémy – dlouhodobá absence,
- častá absence,
- nezájem žáka a/nebo zákonných zástupců o prospěch,
- přechod na jinou školu,
- nepodnětné rodinné prostředí,
- nadměrně ochranné rodinné prostředí,
- dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí, problémy ve vztazích),
- dítě cizinec.

Žák je ohrožen školní neúspěšností v případě, že:

- alespoň v jednom předmětu dosahuje v 1. a 3. čtvrtletí známky 4, 4-5, 5, a v 2. a 4. čtvrtletí známky 5,
- je z některých předmětů nehodnocen, dlouhodobě neplní zadané úkoly, nesystematická příprava,
- svým chováním soustavně porušuje školní řád.

Je třeba přihlídnout i tzv. **doprovodným projevům** školní neúspěšnosti, jako jsou:

- neurotické příznaky (bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení a další),
- poruchy chování (absence, celková či zvýšená v určitém předmětu, záškoláctví aj.),
- obranné mechanismy (pocity méněcennosti, ztráta motivace, regrese apod.).

Řešení školní neúspěšnosti

Při řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, žáka, zákonných zástupců a případně výchovného poradce, metodika prevence, sociálního pedagoga či dalších členů školního poradenského pracoviště a v neposlední řadě dalších odborníků.

Je uplatňován třístupňový model péče:

1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky.
2. Zapojení školního poradenského pracoviště.
3. Zapojení školského poradenského zařízení.

Základním prvkem prevence školní neúspěšnosti je kvalitní diagnostika, viz výše uvedené faktory, která pomůže odhalit konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žakových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb nám pak umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen svůj prospěch zlepšit. Základní podmínkou prevence školní neúspěšnosti je podnětné rodinné prostředí, pozitivní klima školy, důvěra žáků a zákonných zástupců k učitelům a aktivní přístup a zájem učitelů o žáky.

Postupy řešení školní neúspěšnosti

1. čtvrtletí

- pokud žák dosahuje alespoň v jednom předmětu známky 4-, 4-5, 5, informuje o tom učitel zákonného zástupce (dále jen ZZ) při individuální konzultaci v rámci rodičovských schůzek. Pokud se ZZ nemůže z rozličných důvodů dostavit na rodičovské schůzky v určený den, domluví si spolu náhradní termín.
- výstupy schůzky budou zaneseny v dokumentu „Záznam z jednání o prevenci školní neúspěšnosti“ – viz Příloha č. 3

2. čtvrtletí

- pokud žák dostal v pololetí známku 5 alespoň z jednoho předmětu, škola prostřednictvím třídního učitele zprostředkuje jednání se žákem a ZZ za přítomnosti vyučujícího učitele a dalšího pedagogického pracovníka školy
- spolu se budou snažit určit příčiny školního neúspěchu a domluvit taková opatření, aby žák svůj prospěch zlepšil
- výstupy schůzky budou zaneseny v dokumentu „Záznam z jednání o prevenci školní neúspěšnosti“ – viz Příloha č. 4

3. čtvrtletí

- pokud žák dosud nebyl ohrožen školním neúspěchem v daném předmětu, postupujeme stejně jako v 1. čtvrtletí,
- pokud je žák opakovaně neúspěšný v tom samém předmětu/předmětech, třídní učitel zprostředkuje jednání se žákem a ZZ za přítomnosti vyučujícího učitele a dalšího pedagogického pracovníka školy
- spolu se budou snažit určit příčiny školního neúspěchu a domluvit taková opatření, aby žák svůj prospěch zlepšil
- výstupy schůzky budou zaneseny v dokumentu „Záznam z jednání o prevenci školní neúspěšnosti“ – viz Příloha č. 5

4. čtvrtletí

- pokud žák na konci školního roku neprospěje z jednoho nebo více předmětů, postupuje škola dle zákona č. 561/2001 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Administrace

- Dokumenty *Záznamy z jednání o prevenci školní neúspěšnosti* (Příloha č. 3, 4, 5) podepsané zástupci školy a ZZ budou v papírové podobě uloženy v žákově složce v ředitelně školy. **Datum jednání a předmět, který byl projednáván, se zároveň zapíše do Bakalářů** do složky „Výchovná opatření“ a kolonky „Zaostávání v předmětech“.
- Sociální pedagog každé čtvrtletí vypracuje „Seznam žáků ohrožených školním neúspěchem“ (viz Příloha 6) – tento bude uložen v ředitelně školy.
- Třídní učitel předá ZZ písemně „Sdělení o zhoršení prospěchu“. (viz Příloha č. 7)

Závěr

Vedení školy na toto téma zaměřuje svoji kontrolní a hospitační činnost a tím vyhodnocuje, zda ke zvýšené školní neúspěšnosti nedochází jen u některých vyučovacích předmětů, nebo jen u některých vyučujících.

Na základě této diagnostiky se stanoví možná opatření:

- v rámci osobních schůzek se ZZ žáka ohroženého školním neúspěchem škola dbá na co nejpřesnější určení (možných) příčin školního neúspěchu,
- zvýšená motivace žáka k učení (pozitivní hodnocení, podpůrné pomůcky, podpůrné aktivity atd),
- individuální konzultace, doučování, kompenzace nedostatků pomocí speciálně pedagogických postupů,
- škola je ochotna a schopna předat ZZ kontakty na odborná pracoviště, která by mohla žákovi s jeho školním neúspěchem pomoci (PPP, SPC, dětský psycholog, psychiatr...),
- škola je ochotna a schopna předat kontakty na odborníky a organizace, které mohou rodině žáka pomoci s náročnou životní situací, pokud je tato vyhodnocena jako příčina žákova školního neúspěchu,
- škola dodržuje postup v žakově vzdělávání dle doporučení od odborníků,
- škola průběžně vyhodnocuje metody a formy práce, plnění uložených úkolů žáka a zákonných zástupců, které mají vést ke zlepšení žákova školního prospěchu, např. předem domluvenými telefonickými konzultacemi se ZZ 1x14 dní,
- škola dbá na zvýšenou práci pedagogů s kolektivem třídy, popř. nápravu narušeného klimatu třídy,
- pokud nedojde ke zlepšení prospěchu v tom samém předmětu ani ve 3. čtvrtletí, škola zašle tuto informaci v rámci zprávy OSPOD u těch žáků, u nichž škola ví, že jsou pod jeho dohledem. V ostatních případech se sdělení OSPOD bude zvažovat individuálně.

Škola průběžně vyhodnocuje úspěšnost těchto opatření, rizikové žáky dlouhodobě sleduje a poskytuje jim podporu a pomoc k překonání školní neúspěšnosti.